

keletű rendeletek is. Tudjuk, hogy a Jelzálogtörvényhez kapcsolódó 24.000/1931. I. M. sz. r. 30. §-a létesítette a zárgondnoki teendőkkel megbízott végrehajtást szenvedő személy minőségét. Az ennek egyes rendelkezéseit kiegészítő és módosító 34.000/1931. I. M. számú rendelet 6. §. 2. bek.-e már kimondja, hogy „a zárgondnoki tennivalókkal megbízott végrehajtást szenvedőt kérelmére a bíróság a szokásos zárgondnoki díjak mértékét lényegesen meg nem haladó összeg erejéig felhatalmazhatja, hogy a zárlati jövedelemnek meghatározott részét a saját és háznépe létfenntartási költségeinek fedezésére fordítsa“. Egyezően rendelkeznek a 3800/1932. és 6300/1932. M. E. sz. r. gazdatoratoriumi rendeletek (az előbbinek 20., az utóbbinak 7. §-a).

Ezek a rendeletek is a mezőgazdasági ingatlan haszonvételei zárlati jövedelmeiből csak arra az esetre biztosítanak ellátási díjat a végrehajtást szenvedőnek, ha ő maga tevékenykedik tovább. Miután azonban beltekli házi ingatlan jövedelmeinek szoros zár alá vétele esetén a végrehajtást szenvedő — ily értelmű jogszabály hijján — nem bízható meg a zárgondnoki teendőkkel, és illetve miután ily ingatlan végrehajtási zárlata esetén a zárgondnok tevékenységét más harmadik személy látja el, nem látom indokoltságát annak, hogy a zárlati jövedelemből az ilyen végrehajtást szenvedő részére — szemben a Végrehajtási Törvény 210. §-ával, — ellátási díj hasittassék ki, különös figyelemmel arra, hogy tételes jogunk egyéb rendelkezéseivel is ellentétben áll ez a szingularitás.

Dr. Balla Ignác.

“Perveszteség perbenállás nélkül.” Dr. Marton Géza egyetemi tanár úrnak egy frappáns eset alkalmából fenti címmel írott frappáns cikkéhez két kiegészítést tennék.

A tényállási konkretumoktól eltekintve a cikkben megnyilvánuló jogérzet — elviekre visszavezetve — ott talál hiányolni valót, hogy valamely eljárás lefolyhatik azok részvétele nélkül, akik az eljárásban feltétlenül érdekelve vannak. Évek óta kísérletezem annak igazolásával, hogy magánjogunknak az az alapvető szokásos szemléleti módja, amely a két közvetlen érdekelt személy körére korlátolja a jogviszony elrendezését (kétszemélyes magánjogi szemlélet) nem alkalmas azoknak a feladatoknak helyes megoldására, ahol a helyzetnek az ezen szemlélet világában extraneus érdekeltnek mutakozó további, de a jog által nem, vagy nem kellő mértékben figyelembevett érdekeltjei is vannak. Amikor a cikk az utólagos törvényesítés körében egy ily helyzetre reá mutat és a megfelelő jogi megoldási eszközöket keresi, eseti illusztrációját adja a magánjog most érintett hiányosságának. Akik e lapok hasábjait figyelemmel kísérték, a lap korábbi számaiban ennek az állásfoglalásnak más tényállásokra vonatkoztatott illusztrációit

is olvashatták. A magam álláspontjának igazolására örömmel láttam, hogy dr. Marton tanár úr cikkét ugyanaz a jogérzeti követelmény fűti, mint amely az „extraneus” érdekelteket elhanyagoló kétszemélyes szemlélet elleni támadásra engem vezetett.

A másik megjegyzés bizonyos mértékig már polemikus. A cikk álláspontja szerint „az örökösödési per sorsa kérelhetetlenül eldőlt a törvényesítéssel” és a törvényesítésnek esetleg hamis vallomások útján bekövetkezett kimondását, a hatóságok félrevezetését, sem lehetne utóbb panaszolni, mert „ilyesminek figyelembevételét nem tűrné az államfő tekintélye s a törvényesítés visszavonására nem is ismer kadenciát a törvény”. Évekkel ezelőtt a Kúria elutasította a korábbi jogerős ítélettel elválasztott feleségnek a jogerős ítélet után megindított azt a keresetét, amely a házasság felbontásának érintése nélkül annak megállapítását célozta, hogy a bontóítéletben a feleség terhére megállapított vétkesség nem forgott fenn, vagyis a feleség a vétkesség alapjául szolgáló tényállásokkal nem terhelhető. Ebben az ügyben is felmerült az a kérdés, vajjon lehetséges-e oly későbbi ítélet hozatala, amely még akkor is, ha formailag a korábbi ítélet jogerejét nem érinti, de a korábbi ítélet tényállási alapjainak helyt nem állóságát mutatja ki. Vagy az egész tényállás Marton tanár úr stílusára átfordítva, — megengedhető-e oly kereset indítása, amely a jogerős ítélet tekintélyét kezdené ki. A magam részéről akkor is azon állásponton voltam, hogy bölcsőbb, emberibb dolog volna egy esetleges sérelem eltávolítására a jogi eszközt megadni és hogy a bírói ítélet tekintélynek csak külső megóvása az ha a bíróság mesterségesen akadályozza meg az ítéletnek nétan helytelen, vagy esetleg utólag helytelennek bizonyuló ténymegállapításai nyílt kimondását. Utaltam arra, hogy a Pp. 635. szakasz 2. bekezdése megengedi, hogy a fél, aki a Pp. X. címében szabályozott eljárásban jogsérelemt szenvedett, követelését a törvény rendes útján érvényesítheti. A Pp. 635. szakaszában megengedett második per járhat az azal az eredménnyel, hogy helytelennek fogja mutatni azt a tényállást, amelyen a Pp. X. cím alapján meghozott ítélet alapult, vagyis a Pp. — igaz, hogy e rész kérdésben — nem helyezkedett az ítélet tekintélyének megóvására és az elszenvedett sérelem reparálását nem zárta el. Érzésünk szerint álérv a tekintély védelme okából az igazság kiderítésének mesterséges akadályokat támasztani. Ami Marton tanár úr cikkének speciális tényállását illeti, legyen szabad egy érdekes jogtörténeti adalékra utalni. Kövy Sándor név nélkül kéziratként kinyomtatott „Elementa iurisprudentiae Hungaricae” című könyvében beszél a hú szolgálatok jutal-

mazása címén történt királyi adományozásokról. Ékes latin nyelven: „de Inscriptiōne pro fidelibus servitiis” felírásu, idevágó fejtegetései során említést tesz arról az esetről, hogy mi történjék, ha az inscriptió alapjául szolgált érdemek” nem valóságosak, hanem hamisak, és lapidaris mondatokban írja: „si demonstratur servitia non esse praestita, invalidatur inscriptio . . . si generiter tantum sint attacta servitia in inscriptione . . . inscriptionalista debet probare servitia prestita esse. Sivero specificē enumerentur servitia, actor invalidare volens debet probare irrealitatem id est falsitatem expositionis. Inscriptio pro fidelibus servitia si illa servitia prestita sunt, nunquam invalidatur, verum si excessiva sit remuneratio, et servitia exigua, tunc ad proportionatum praemium reducitur.” Magyarul: Ha bebizonyítatik, hogy a szolgálatok nem teljesítettek; érvénytelenítetik az adomány (inscriptio). Ha általánosságban voltak csupán érintve a szolgálatok az inscriptioban, az inscriptionalista (megajándékozott) tartozik igazolni, hogy a szolgálatok teljesítettek. Ha pedig egyenkint soroltattak fel a szolgálatok, úgy az érvénytelenítésre törekvő felperes tartozik igazolni ezek valótlanágát, vagyis az előadás hamisságát. A hű szolgálatokért juttatott inscriptio, ha ezek a szolgálatok teljesítettek, sohasem hatálytalaníthatók, de ha túlzott volt a megajándékozás és a szolgálatok csekélyek, akkor arányosított jutalomra redukálendő az inscriptio. Ime tehát Kövy tanítása azt mutatja, hogy az államfő (király) tekintélye nem állott útjában annak, hogy az adománylevélben — ami királyi nyilatkozat — állított tények helytelensége utóbb bírói eljárás során megállapíttassék. És a bírói hatalom teljességére még külön világot vet az az utolsó rendelkezés, amely az adomány mérséklésére is feljogosítja a bírót. A sérelem orvoslásának megtagadása nagyobb hátrány, mint az alaptalanul féltett tekintély szükségtelen megóvása. Kövy tanítása tehát a kitünő cikk érdemét nem érintő ezen mellékkérdésben máshova terel, mint Marton tanár úr álláspontja. B. S.

A keretbiztosítéki jelzálogjog kérdéséhez. A Jelzálogtvörvénynek még ki nem próbált szabályai a gyakorlatban elég gyakran nehezen megoldható kérdést vetnek fel. Azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha egy ilyen — nem mindennapi esetre hívom fel a szakkörök figyelmét.

Az egyik tkvi betétben első helyen egy hitelintézet javára hitel-keretbiztosítéki jelzálogjog kebeleztetett be 8000 pengő-tőkekeret erejéig és a kamat és költségek biztosítására ugyanabban a rangsorban 2000 pengő erejéig külön jelzálogjog kebe-